

НАН УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНА УСТАНОВА
«ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКО-ПРАВОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ІМЕНІ В.К. МАМУТОВА
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ»
(ДУ «ІЕПД ІМЕНІ В.К. МАМУТОВА НАН УКРАЇНИ»)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньо-наукової програми,
член-кореспондент НАН України
 Володимир УСТИМЕНКО

СИЛАБУС

обов'язкової навчальної дисципліни
«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ БАНКІВСЬКОГО ПРАВА»
(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: **08 «Право»**
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність: **081 «Право»**
(код і назва спеціальності)

Освітньо-наукова програма: **«Право»**
(найменування освітньо-наукової програми)

Рівень вищої освіти: **третій (освітньо-науковий)**

Силабус введено в дію
в скоригованій (оновленій) редакції
01 вересня 2023 року

Попередня редакція силабусу діяла
з 01 вересня 2022 року

Київ - 2023

Загальна інформація про викладача

Заступник завідувача відділом проблем модернізації господарського права та законодавства Інституту, доктор юридичних наук, старший дослідник

ГУДИМА Тетяна Степанівна

Напрями наукових досліджень: правове регулювання грошово-кредитної та зовнішньоекономічної політики; правове регулювання обігу віртуальних активів, цифрової валюти центрального банку; освіта для сталого розвитку

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0003-1509-5180>

Профіль вченого у Google Scholar

<https://scholar.google.com.ua/citations?user=dECM17AAAAAJ&hl=uk>

e-mail: gudima.t@ukr.net

Опис навчальної дисципліни

Тип дисципліни	обов'язкова
Види навчальної діяльності	цикл загальної підготовки
Форма навчання	денна, заочна
Рік підготовки	1
Семестр	2
Кількість кредитів ЄКТС	5
Загальна кількість годин для вивчення дисципліни	90
кількість аудиторних годин	40 (лекції – 20, семінари – 20)
кількість годин самостійної роботи здобувачів	50
Форма підсумкового контролю	залік
Мова викладання	українська

Мета навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є поглиблення знань в галузі банківського права та розуміння сучасних тенденцій та викликів у цій сфері, спрямованих на вивчення ключових правових аспектів банківської діяльності та їх впливу на функціонування і розвиток банківської системи в сучасному цифровому середовищі; а також розвиток навичок дослідника, ключових компетентностей, академічної грамотності, що дозволяють продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні теоретичні та практичні проблеми з відповідної тематики.

Перелік очікуваних результатів навчання

Soft skills

Комунікативні навички; вміння виступати публічно; навички роботи в команді; управління часом; гнучкість і адаптивність.

Інтегральна компетентність

Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері банківського права, проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Загальні компетентності

ЗК01. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК02. Здатність розробляти наукові проекти та управляти ними.

ЗК03. Здатність розв'язувати комплексні проблеми на основі системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору.

ЗК04. Здатність усно і письмово презентувати результати власного наукового дослідження українською та іноземною мовами, глибоко розуміти іншомовні наукові та професійні тексти за напрямом досліджень.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК01. Здатність планувати та виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у галузі права та дотичних до неї міждисциплінарних

напрямах і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з права та суміжних галузей.

СК02. Здатність застосовувати методи правового і міждисциплінарного дослідження, виявляти їх евристичні можливості та межі, використовувати релевантний дослідницький інструментарій.

СК03. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті та проєктах правничої освіти у системі освіти дорослих.

СК04. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері права та забезпечувати якість виконуваних досліджень; дотримання права інтелектуальної власності та стандартів академічної доброчесності.

СК05. Здатність моделювати оптимальні варіанти вирішення складних правових проблем, прогнозувати можливі наслідки їх реалізації.

СК06. Здатність здійснювати експертну діяльність у сфері права.

СК07. Здатність виявляти нові інституційні етичні виклики та етичні виклики в житті суспільства і пропонувати для них правові механізми розв'язання.

Результати навчання

РН01. Мати передові концептуальні та методологічні знання у сфері права і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень, отримання нових знань та здійснення інновацій.

РН02. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми права державною та іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях.

РН03. Застосовувати у фаховій діяльності знання та розуміння системи права, історії світової та української правової думки, сучасної правової доктрини, а також основних напрямів та провідних тенденцій у розвитку права.

РН04. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні аргументи, зокрема, результати теоретичного аналізу, прикладних досліджень, наявні наукові джерела; аналізувати досліджувану проблему з урахуванням широкого правового та загальносоціального контекстів.

РН05. Планувати і виконувати теоретичні та прикладні дослідження з права та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасного наукового інструментарію, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу передових концептуальних і методологічних знань щодо досліджуваної проблеми з дотриманням стандартів академічної та професійної етики.

РН06. Розуміти загальні принципи та методи юридичної науки, а також методологію наукових досліджень, застосовувати їх у власних дослідженнях у сфері права та у викладацькій практиці.

РН07. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення, аналізу й збереження даних та інформації, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та складної структури, спеціалізовані програмне забезпечення, бази даних та інформаційні системи у науковій, викладацькій, правотворчій та правозастосовній діяльності.

РН08. Розробляти, реалізовувати та здійснювати управління науковими та інноваційними проєктами, які дають можливість створювати законопроектну та правозастосовну практику і розв'язувати значущі наукові та прикладні правові проблеми з урахуванням етичних, соціально-управлінських, соціально-економічних, екологічних та духовно-культурних аспектів, забезпечувати реєстрацію прав інтелектуальної власності щодо наукових результатів.

РН09. Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері права на різних рівнях вищої освіти, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, застосовувати ефективні методики викладання навчальних дисциплін.

PH10. Готувати правові висновки, пропозиції та рекомендації за результатами правового дослідження.

PH11. Здійснювати доктринальне тлумачення норм національного, міжнародного права та права Європейського Союзу, здійснювати порівняльний аналіз правових явищ та процесів у різних правових системах.

Зміст навчальної дисципліни

	Загальна кількість годин	Аудиторне навантаження		Обсяг самостійної роботи
		Лекційні заняття	Семінарські заняття	
Модуль 1				
<p>Тема 1. Введення в банківське право та його значення в сучасному світі Концепції, історичний контекст і сучасні виклики, пов'язані з банківським правом; проблеми визначення предмета та методу банківського права; методологічні підходи до вивчення банківського права; становлення сучасного банківського права; значення банківського права для економіки (роль банківського права у забезпеченні фінансової стабільності, розвитку підприємництва та споживчої активності у сучасних економіках).</p>	9	2	2	5
<p>Тема 2. Особливості правового статусу НБУ, банків та небанківських фінансових установ (2 лекції). Особливості правового статусу НБУ, банків та небанківських фінансових установ; державний нагляд; взаємодія Національного банку з іншими органами державної влади; проблеми та особливості грошово-кредитного та макропруденційного регулювання; захист прав споживачів фінансових послуг; фінансова стабільність та управління ризиками в банківській та фінансовій сфері. Міжнародна співпраця та гармонізація нормативного регулювання (в тому числі, глобальна регуляторна уніфікація в банківському праві (гармонізація міжнародних стандартів банківського права; перешкоди та вигоди пов'язані з запровадженням єдиних норм у банківській діяльності тощо).</p>	18	4	4	10
<p>Тема 3. Глобальне регулювання міжнародних банківських корпорацій та їх взаємодія з національними регуляторами. Структура та функції міжнародних банківських корпорацій; роль національних регуляторів у регулюванні міжнародних банківських корпорацій на власних ринках; міжнародні стандарти та угоди, які визначають правила для міжнародних банківських корпорацій, а також регулюють</p>	9	2	2	5

<p>їхню діяльність; співробітництво і конфлікти між регуляторами та міжнародними банківськими корпораціями, спільні ініціативи і можливі конфлікти інтересів; вплив глобальних банківських корпорацій на фінансову стабільність; сучасні тенденції та виклики у діяльності міжнародних банківських корпорацій.</p>				
Модуль 2				
<p>Тема 4. Правове регулювання ринку платіжних послуг (2 лекції). Загальний порядок виконання платіжних операцій в Україні; перелік платіжних послуг та порядок їх надання, категорії надавачів платіжних послуг та умови авторизації їх діяльності; загальні засади функціонування платіжних систем в Україні, випуску та використання електронних грошей; відповідальність учасників платіжного ринку України; загальний порядок здійснення нагляду за діяльністю надавачів платіжних послуг, надавачів обмежених платіжних послуг, порядок здійснення оверсайта платіжної інфраструктури.</p>	18	4	4	10
<p>Віртуальні активи та технології блокчейн у банківській сфері (2 лекції). Цифрові валюти центрального банку (CBDC) (правовий статус, особливості впливу CBDC на банківську систему та грошово-кредитну політику); технологія блокчейн в банківській сфері (особливості використання технології блокчейн у банківській діяльності, включаючи смарт-контракти, безпеку та прозорість операцій); правове регулювання віртуальних активів в Україні та міжнародному рівні (особливості впливу на фінансову стійкість, грошово-кредитну політику країни, міжнародні банківські відносини); безпека та кібербезпека в обробці платежів з віртуальними активами; особливості захисту прав споживачів у використанні віртуальних активів; розгляд питань легітимності володіння та передачі віртуальних активів, а також судового захисту прав власності.</p>	18	4	4	10
<p>Тема 6. Фінансові інновації у банківській галузі та їх правове регулювання. Правове регулювання використання штучного інтелекту та фінансових інновацій в банківській діяльності (зокрема, з урахуванням міжнародного досвіду); роль регуляторів та законодавства в контролі за фінансовими інноваціями та забезпеченні їх сумісності зі стандартами безпеки та конфіденційності в банківській сфері; особливості кібербезпеки в контексті використання цифрових технологій у банківській галузі, включаючи правові заходи для захисту важливої фінансової інформації; тенденції та можливі виклики, пов'язані зі зростанням використання цифрових технологій та штучного інтелекту у банківському секторі; правові аспекти регулювання фінтех компаній та їхньої взаємодії з банками.</p>	9	2	2	5

Тема 7. Фінансовий моніторинг та боротьба з фінансовими злочинами у банківській діяльності. Вивчення правових механізмів та процедур для запобігання відмиванню грошей у банківському секторі; правове регулювання фінансового моніторингу в контексті криптовалют (які правові норми та вимоги стосуються фінансового моніторингу операцій з криптовалютами, і які обов'язки мають банки та інші фінансові установи); аналіз сучасних технологій та інструментів, які використовуються для фінансового моніторингу, зокрема враховуючи можливості блокчейну та аналізу великих даних; міжнародне співробітництво та обмін інформацією між країнами у сфері фінансового моніторингу для боротьби з відмиванням грошей та фінансуванням тероризму; права та обов'язки клієнтів у контексті фінансового моніторингу, а також питань конфіденційності даних; роль банків та інших фінансових установ у здійсненні фінансового моніторингу, їхні обов'язки перед регулюючими органами; міжнародні стандарти фінансового моніторингу та рекомендації щодо фінансового моніторингу, включаючи FATF (Financial Action Task Force); можливі загрози та заходи забезпечення кібербезпеки в фінансовому моніторингу.	9	2	2	5
Всього годин:	90	20	20	50
Вид контролю	Залік			

Під час навчання викладач має змогу корегувати обсяги навчального навантаження за тими чи іншими видами робіт з урахуванням результатів засвоєння здобувачами навчального матеріалу.

Форми контролю самостійної роботи обираються викладачем з таких варіантів: поточний контроль на основі виконання практичних робіт; поточний контроль засвоєння знань на основі оцінки усної відповіді на питання (на практичних або семінарських заняттях); тестування, виконання письмової контрольної роботи; рейтингова система оцінки знань.

Індивідуальна робота здобувачів під керівництвом викладача

Метою індивідуальних завдань є поглиблення, узагальнення, закріплення і застосування на практиці знань, умінь і навичок, набутих здобувачем під час навчання. Виконання індивідуальних завдань сприяє кращій реалізації творчого потенціалу здобувача.

Індивідуальні завдання виконуються здобувачем самостійно, вони не належать до його тижневого аудиторного навантаження.

Форма індивідуального завдання - підготовка реферату або тез (визначається викладачем).

Орієнтовна тематика рефератів (тез):

1. Цифрові технології в банківській діяльності: виклики та можливості для банківського права.
2. Правове регулювання криптовалют: досвід ЄС та України.
3. Захист персональних даних споживачів фінансових послуг в умовах цифрової економіки.
4. Особливості правового регулювання електронних грошей в Україні.
5. Штучний інтелект в банківській діяльності: ризики та перспективи правового регулювання.

6. Банківське право в умовах глобалізації.
 7. Фінтех-стартапи та їх роль у розвитку банківської системи.
 8. Правовий захист споживачів банківських послуг: проблеми та перспективи регулювання.
 9. Правові аспекти операційної резильєнтності банків та небанківських фінансових установ.
 10. Фінансовий моніторинг, як економіко-правовий інструмент боротьби зі злочинністю.
 11. Фінтех-регулювання в світлі глобальних стандартів.
 12. Правові аспекти впровадження CBDC та їх вплив на банківську систему.
- Здобувач, за погодженням з викладачем, може обрати іншу тему реферату (тез).

Методи викладання та навчання

Під час викладання та навчання використовуються наступні методи: словесні (пояснення, інструктаж, розповідь, бесіда, навчальна дискусія, та ін.), наочні (ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження) і практичні (вправи, практичні роботи).

Використовуються такі методи навчання, що спрямовані на активізацію позиції здобувача у освітньому процесі (він вчиться, а не його вчать), забезпечення зв'язку теорії з практикою, формування і закріплення вмінь та навичок, необхідних для життя, самоосвіти і практичної професійної діяльності: проблемний виклад знань; дослідження та їх презентація; експертна оцінка; використання конкретних кейсів для аналізу та розв'язання; тренінги; ділові ігри та «мозкові штурми», бесіди та опитування; навчальні дискусії та вимушені дебати, ін.

Методи викладання та навчання забезпечують застосування підходу, що відповідає кращим інтересам здобувача з набуття компетентностей.

Методи контролю

Видами контролю успішності здобувача є *поточний і підсумковий контроль*.

1) Поточний контроль проводиться викладачем з метою систематичного отримання інформації про поточний рівень досягнення здобувачем очікуваних результатів навчання і набутих ним компетентностей та коригування викладачем методів і засобів навчання, організації самостійної роботи здобувача. Одночасно, поточний контроль призначений для визначення здобувачем його проміжних досягнень у засвоєнні теоретичних знань, використанні умінь і навичок, застосуванні цих знань, а також визначення шляхів їх покращення в процесі подальшого вивчення навчальної дисципліни. Цей вид контролю сприяє мотивації навчання, стимулюванню навчально-пізнавальної діяльності, диференційованому підходу до навчання, його індивідуалізації та ін.

Формами поточного контролю (усного та письмового) є фронтальне та індивідуальне опитування, тестування, розв'язання практичних кейсів або завдань, самооцінка тощо.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять.

2) Підсумковий контроль спрямований на визначення рівня засвоєння здобувачем навчальної дисципліни або її окремої логічної завершеної частини з урахуванням результатів поточного контролю.

Форма підсумкового контролю – залік (проводиться письмово, у т.ч. у формі тестування).

Інформацію про особливості проведення підсумкового контролю доводять до відома здобувача на першому занятті.

Система оцінювання результатів навчання здобувача

Оцінювання результатів навчання здобувача здійснюється за накопичувальним принципом з використанням рейтингових балів та традиційних національних оцінок.

Оцінювання компетентностей здобувача здійснюється на основі результатів поточного і підсумкового контролю успішності.

Оцінювання рівня засвоєння здобувачем кожної теми відбувається в ході поточного контролю.

Робота здобувача на кожному семінарському занятті оцінюється до 2,5 бали.

Індивідуальна робота здобувача оцінюється до 25 балів.

Умовою допуску здобувача до підсумкового контролю є набрання в ході навчання мінімальної кількості балів (35 балів з 60 балів).

За активну участь на лекціях та семінарських заняттях, участь у конкурсах робіт, підготовку та публікацію наукових статей і тез доповідей на наукових конференціях, участь в науково-дослідній роботі на тему, що відповідає темам дисципліни виставляються заохочувальні бали. Кількість заохочуваних балів складає не більше 10.

За невиконання або невчасне виконання завдань застосовуються штрафні бали. Кількість штрафних балів складає не більше 10.

Під час іспиту здобувачу пропонується відповісти на 20 тестових завдань (кожне тестове завдання оцінюється 2 балами).

Поточний контроль та індивідуальна робота 60 балів (з них індивідуальна робота оцінюється – 25 балів)	Іспит 40 балів	Всього 100 балів
---	-------------------	---------------------

Для контрольних оціночних цілей під час контрольних заходів використовується рейтингова (числова 100-бальна) та традиційна національна шкала.

**Шкала оцінювання:
рейтингова і традиційна національна**

Рейтингова шкала (сума балів)	Традиційна національна шкала
90... 100	Відмінно
75...89	Добре
60...74	Задовільно
0...59	Незадовільно

Політика навчальної дисципліни

Політика щодо академічної доброчесності	Інститут засуджує будь-які прояви академічної недоброчесності. Всі роботи, визначені викладачем, повинні бути виконані здобувачем самостійно. Під час виконання письмового контролю списування заборонене. Роботи здобувача не повинні містити плагіату, фактів фабрикації та фальсифікації. В інституті діє Комісія з наукової етики при Вченій раді (метою діяльності Комісії є сприяння дотриманню наукових етичних принципів і стандартів, фундаментальних принципів академічної доброчесності науковими працівниками Інституту,
---	---

	<p>здобувачами ступеня доктора філософії та розв'язанню етичних конфліктів між ними).</p> <p>Інститут має доступ до сертифікованої системи виявлення збігів/ідентичності/схожості, до якої мають доступ викладачі і здобувачі.</p>
Комунікаційна політика	<p>Комунікація з викладачем здійснюється через засоби зв'язку (електронна пошта, телефон, месенджери). За бажанням здобувачів, може бути створено групу у месенджері (для вирішення поточних питань, консультування тощо).</p>
Політика щодо використання інструментів штучного інтелекту при виконанні завдань навчальної дисципліни	<p>Політика використання інструментів штучного інтелекту (ChatGPT, Tome тощо) оголошується викладачем на початку курсу.</p> <p>Несанкціоноване використання інструментів штучного інтелекту є порушенням академічної доброчесності.</p>
Політика щодо використання матеріалів з джерел відкритого доступу	<p>При використанні здобувачами матеріалів з джерел відкритого доступу для підготовки робіт, визначених силабусом навчальної дисципліни, вони обов'язково мають дотримуватись умов ліцензій Creative Commons на використання об'єктів авторського права.</p>
Політика щодо відвідування та етики поведінки на заняттях	<p>Відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, інше) навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням із викладачем навчальної дисципліни. Здобувачі беруть активну участь у всіх заняттях: обговорюють проблемні ситуації, запропоновані викладачем на лекціях, у режимі діалогу /полілогу; активно долучаються і за потреби ініціюють спільну (групову роботу) під час практичних занять; виконують всі навчальні завдання вчасно, відповідно до робочої програми навчальної дисципліни. В окремих випадках, за погодженням з завідуючим аспірантурою та докторантурою Інституту можливо встановлення індивідуального графіку відвідування.</p> <p>Спілкування учасників освітнього процесу (викладач, здобувачі) відбувається на засадах партнерських стосунків, взаємопідтримки, взаємодопомоги, толерантності та поваги до особистості кожного, спрямованості на здобуття істинного наукового знання.</p>
Політика щодо оцінювання успішності та призначення заохочувальних та штрафних рейтингових балів	<p>Заохочувальні бали виставляються за: активну участь на лекціях та семінарських заняттях, участь у конкурсах робіт, підготовку та публікацію наукових статей і тез доповідей на наукових конференціях, участь в науково-дослідній роботі на тему, що відповідає темам дисципліни. Кількість заохочуваних балів не більше 10;</p> <p>Штрафні бали можуть виставлятися за: невиконання або невчасне виконання завдань. Кількість штрафних</p>

	балів не більше 10.
Політика дедлайнів та перескладань	Встановлюється навчальним планом. В окремих випадках, за погодженням з директором Інституту можливо встановлення індивідуального графіку складання контрольних заходів.
Політика щодо оскарження результатів оцінювання	Визначається Порядком оскарження результатів складання іспитів/заліків в Державній установі «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Макутова Національної академії наук України». Відповідно до даного Порядку, метою процедури оскарження результатів складання іспитів/заліків є захист прав та інтересів здобувачів через забезпечення запобігання суб'єктивності та уникнення суперечностей в процесі оцінювання результатів навчання.

Навчально-методичне та інформаційне забезпечення

Основна література

1. Ковалів, Мирослав Володимирович. Банківське право України : навч. посібн. / [Ковалів М. В., Єсімов С. С., Назар Т. Я. та ін.]. Львів : СПОЛОМ, 2023. 256 с.
2. Кадала В. В., Хайлова Т. В., Гузенко О. П. Банківське право: навчальний посібник / за ред. д-ра юрид. наук, проф. Б. В. Деревянки; МВС України, Донецький юридичний інститут. Кривий Ріг : ДЮІ, 2020. 172 с.
3. Цифрові технології та їх економіко-правове регулювання у світлі розвитку технології блокчейн : монографія / Александр Кудь, Микола Кучерявенко, Євген Смичок. Харків: Право, 2019. 384.
4. Пожидаєва М. А. Платіжні системи: теоретичні засади та фінансово-правове регулювання в Україні : монографія. Київ : Юрінком Інтер, 2020. 348 с.
5. Мазаракі А. А. FinTech : монографія / А. А. Мазаракі, С. В. Волосович. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2019. – 308 с.
6. Сучасні економіко-правові ризик-орієнтовані засоби регулювання розвитку ринку фінансових послуг : монографія / За ред. Н. М. Внукової, С. В. Глібка. – Харків : НДІПрЗІР НАПрНУ, 2020. – 304 с.

Законодавство:

1. Закон України «Про національний банк України» № 679-XIV від 20.05.1999. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text>
2. Закон України «Про банки та банківську діяльність» № 2121-III 07.12.2000. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>
3. Закон України «Про платіжні послуги» № 1591-IX 30.06.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#Text>
4. Закон України «Про віртуальні активи» № 2074-IX від 17.02.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text>
5. Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» № 361-IX від 06.12.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text>
6. Council of the EU. Digital finance: agreement reached on European crypto-assets regulation (MiCA). URL: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2022/06/30/digital-finance-agreement-reached-on-european-crypto-assets-regulation-mica/>

7. Directive 2009/110/EC of the European Parliament and of the Council of 16 September 2009 on the taking up, pursuit and prudential supervision of the business of electronic money institutions amending Directives 2005/60/EC and 2006/48/EC and repealing Directive 2000/46/EC. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32009L0110>.
8. Directive 2014/65/EU of the European Parliament and of the Council of 15 May 2014 on markets in financial instruments and amending Directive 2002/92/EC and Directive 2011/61/EU. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX:32014L0065>
9. ESMA, Advice on ‘Initial Coin Offerings and Crypto-Assets’, 2019. URL: <https://www.esma.europa.eu/document/advice-initial-coin-offerings-and-crypto-assets>
10. Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on Markets in Crypto-assets, and amending Directive (EU) 2019/1937 URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52020PC0593>
11. Про обіг криптовалюти в Україні: Законопроект № 7183. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=62684
12. Про віртуальні активи: Законопроект № 3637. URL: <https://thedigital.gov.ua/news/zakonoproekt-pro-virtualni-aktivi-udoskonaleno-izareestrovano-u-verkhovniy-radi>

Допоміжна література

1. Sethi, Jyotsna, and Nishwan Bhatia. Elements of Banking and Insurance. PHI Learning Pvt. Ltd., 2023. 468 p.
2. Utkina, M., Samsin, R., & Pochtovyi, M. Financial intelligence (monitoring) of the transactions with virtual assets: new legislation and best practices of foreign countries. Journal of Money Laundering Control. 2023. 26(2). 349-360.
3. Dumchikov, M., Reznik, O., & Bondarenko, O. (2023). Peculiarities of countering legalization of criminal income with the help of virtual assets: legislative regulation and practical implementation. Journal of Money Laundering Control. 2023. 26(1). 50-59.
4. Maryna S. Utkina, Oleg M. Reznik, Olha S. Bondarenko. The place and the role of financial monitoring in anti-money laundering system. Eduvest Journal of Universal Studies. 2023. Volume 3 Number 5. P. 1019-1027. <https://doi.org/10.59188/eduvest.v3i5.821>
4. Mannino, E. F. Lender liability and banking litigation. Law Journal Press. 2023. 920 p.
5. Dombret, A., & Kenadjian, P. S. (Eds.). (2023). Data, Digitalization, Decentralized Finance and Central Bank Digital Currencies: The Future of Banking and Money. De Gruyter. 2023. 216 p.

Інформаційні ресурси

1. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/>
2. Міністерство цифрової трансформації України URL: <https://thedigital.gov.ua/>
3. Державна служба фінансового моніторингу України URL: <https://fiu.gov.ua/>
4. Google Scholar або Google Академія (пошукова система і бібліометрична база даних, що індексує наукові публікації та наводить дані про їх цитування). <https://scholar.google.com.ua/>